

Bijlage 11

REGIONALE ZORGSTRUCTUREN VAN HET ONDERWIJS

RESULTAAT VAN BESPREKING MET SAMENWERKINGSVERBANDEN: KNELPUNTEN EN OPLOSSINGEN

Gesprekspartners:

Swv WSNS: Houten, Reformatorisch swv Ede, Utrecht RK, Vianen, Kromme Rijn.

Swv VO: Amstelland en Meerlanden, Ede, Eemland, Utrecht en Vechtstreek,

Woerden/Montfoort, Zuid-Utrecht, Zuid-Oost Utrecht.

(Onderstaande uitspraken zijn voor een groot deel letterlijk geciteerd)

Oplossingen samenwerkingsverbanden samengevat:

- Scholen willen graag dat gemeenten binnen het SWV op een lijn zitten omdat leerlingen zich niks van gemeentegrenzen aantrekken en scholen vervolgens met allerlei verschillende regelgeving te maken hebben.
- Wetgeving ZAT's waardoor helderheid over taken, regie en financiering is wenselijk.
- ZAT zo dicht mogelijk bij de leerling organiseren.
- Voor de 12+ ontwikkeling moet de CJG-structuur aansluiten bij de ZAT-structuur. Onderwijs is de vindplaats. Ditzelfde geldt voor de verwijzindex: aansluiten bij het onderwijs. Aanhaken bij de bestaande zorgstructuur, waar je dan een deel van de CJG-taken kunt onderbrengen.
- Onderwijs-zorgketen versterken en gebruik maken van bestaande structuren.
- Case-manager aanwijzen voor iedere casus vanuit het onderwijs.
- Haalbare doelstellingen formuleren.
- Leerplicht moet als case-manager werken en verantwoordelijk zijn voor alle leerlingen: zelf afstemmen met andere gemeenten.
- BJZ opschalen naar gremium dat iets kan zeggen over zorg over provinciegrenzen.
- Vaak persoonsafhankelijk: je hebt mensen nodig die al langer meelopen en goed contact hebben met het onderwijs.
- Men moet gaan 'ontschotten'. Kijk naar de vindplaats en zorg dat daarvan uit de zorg wordt geregeld. Over eigen schutting heen kijken.
- Eén kind, één plan.

Basisonderwijs

Afstemming zorg – onderwijspartners in de keten

KNELPUNT:

- Onduidelijk is hoe het Jeugd en Ouder Centraal (JOC) zich verhoudt tot CJG en onderwijs. Onderwijs vindt dat de relatie nu onvoldoende is en men heeft vragen over de slagvaardigheid van het JOC.
- In het SWV wil men m.b.t. Passend Onderwijs zoveel mogelijk lokaal regelen om bureaucratie te voorkomen. Je zult echter ook moeten kijken hoe je dat over grenzen heen brengt.
- Bureaucratie en schaalgrootte. Het is een uitdaging om het onderwijs thuis nabij te houden. We zijn bezig met de opzet van één 'interzuilair' zorgplatform, samen met de zes Jeugd Advies Teams (JAT). Maar dan komen er zoveel dossiers en zover van school. Voordeel is dat je de procedures op elkaar kunt afstemmen. Eén loket lijkt mooi, maar wat is dat dan?
- Het wiel opnieuw uitvinden: de zorgplatforms werkten naar tevredenheid van scholen. Er komen vragen om advies en begeleiding. Preventieve AB is betrokken. Zorg komt op school; kind blijft in de groep. En ineens werden er JAT's ingericht, zonder dat er contact is gezocht met de zorgplatforms. JAT's hebben meerwaarde voor Multi-probleemgezinnen, maar krijgen te weinig aanmeldingen van onderwijs. De zorgplatforms zorgen ook voor doorverwijzing en doen dan hetzelfde als de JAT's. Zorgplatform werkt dus onvoldoende samen met JAT door onvoldoende communicatie. Met betrekking tot CJG-ontwikkeling begaat men dezelfde fout als bij de zorgplatforms en JAT's. JAT is nu ondergebracht bij CJG maar er is te weinig aansluiting bij bestaande structuren.
- Het integraal aanvraagformulier zorg + onderwijs, samengesteld met REC 4, BJZ, JAT en zorgplatform ligt al een jaar klaar. Hiermee kunnen professionals zorg aanvragen. Programmabureau Jeugd en GG-GD moeten dat digitaliseren, maar dat ligt al een jaar stil vanwege personeelwisselingen.
- Instelling is nu uitgangspunt. Je moet kijken naar wat de leerling/het gezin nodig heeft en waar zij het meest bij gebaat zijn. Nu wordt de leerling gemeld bij een instelling en dan moet je maar hopen dat het goed gaat.
- CJG heeft eigen zorgstructuur en onderwijs heeft ZAT. Gemeenten zijn erg actief betrokken bij CJG-ontwikkeling, maar weten niet dat er een ZAT is. Wederzijds gebeurt hetzelfde. We komen niet tot elkaar.
- In aantal gemeenten binnen swv is men niet bekend met passend onderwijs.
- In het swv is gesproken over de handelingsverlegenheid van het BJZ in een specifieke casus. Vervolgens heeft het swv zelf melding bij het AMK gedaan. Dit is een voorbeeld van de moeizame contacten met jeugdhulpverlening. Er mist doorzettingsmacht in het ZAT. Medewerkers hebben te weinig mandaat. Ook zit men er teveel met goede bedoelingen en te weinig professionaliteit.

OPLOSSING:

We opereren binnen de eigen denominatie. We kennen elkaar en weten elkaar te vinden, maar afstemmen blijft moeilijk.

- 12+ en 12- netwerken koppelen met het CJG. Het swv en school maatschappelijk werken maken deel uit van het netwerk 12-.
- Een case-manager die door schotten heen kan werken.
- De gemeente richt projectgroepen in voor CJG en JAT en daar moet ontschotting plaatsvinden.
- Vaak persoonsafhankelijk: je hebt mensen nodig die al langer meelopen en goed contact hebben met het onderwijs.
- Men moet gaan 'ontschotten'. Kijk naar de vindplaats en zorg dat daarvan uit de zorg wordt geregeld. Over eigen schutting heen kijken; zorg voor goede case-manager. In Eemland, de Achterhoek en Graafschap hanteert men deze benadering. ZAT moet dienstbaar zijn aan de problematiek van de leerling. Instellingsdoorbrekend en met de deskundigheid die je nodig hebt. Ook kijken wat er buiten school en thuis gebeurt.
- Mensen moeten goed op de hoogte zijn en elkaar informeren. Ons swv schuift bij wethoudersoverleg in de regio aan om ze te informeren over passend onderwijs in relatie tot CJG-ontwikkeling. Zij zijn onvoldoende geïnformeerd.
- Ketenbenadering: een goed functionerend ZAT kan zoveel mogelijk zelf oppakken. Er moet goede relatie zijn met swv, REC's en BJZ.

Relatie gemeente (CJG) en onderwijs

KNELPUNT:

- Het is in het onderwijs zo goed opgezet dat je je af kunt vragen waarom je er nog een CJG-structuur naast gaat optuigen.
- CJG kwartiermaker en onderwijs zitten samen aan tafel. Aansturing CJG en ZAT zijn in ontwikkeling. Knelpunten betreffen niet zozeer de structuren, als wel het individuele kind.
- Geen gebruik gemaakt van de bestaande structuren. Ook onderwijs wordt te weinig betrokken. Het ligt voor de hand dat JAT ingewikkelde problemen aanpakt, maar ze hebben geen doorzettingsmacht. Ze kunnen BJZ niet aanspreken. Zorgplatform adviseert scholen wel bij JAT te melden, maar er is weinig vertrouwen en men doet het liever zelf. Als JAT's doorzettingsmacht krijgen is ook zorgplatform daarmee geholpen.
- Hoe groter swv worden, hoe meer energie weglekt en hoe meer bureaucratie. Schaalvergroting is niet alleen maar een verbetering.

OPLOSSING:

- Binnen het loket Passend Onderwijs komt de hele range van voorschool tot mbo te vallen. Het loket doet wat men voorliggend niet heeft kunnen oplossen. Complexe casussen komen daar; alles wordt daar in de toekomst geïndiceerd en het kader integraal indiceren wordt geïmplementeerd in het loket.
- Stedelijk projectleider brengt partijen bij elkaar.

- Gemeente en GG-GD hebben JAT's onder hun beheer en moeten toekenning doorzettingsmacht oppakken.
- Zorgen dat je als coördinator van het swv aan tafel zit. Vaak worden directeuren uitgenodigd, maar als het moet, moet je je opdringen.

Jeugdhulpverlening en provinciegrenzen

KNELPUNT:

- Wordt niet herkend. Wel veel grensverkeer tussen de katholieke- en protestantse sbo-school. Ouders kiezen voor school in andere wijk onder het mom van voorkeur voor katholieke signatuur.
- Er wordt door andere regio een drempel opgeworpen bij aannahme van leerlingen. Zuid-Hollandse leerlingen komen er nu niet tussen, terwijl dat qua leerling-stroom en voorzieningen soms wel logisch zou zijn.

OPLOSSING:

- 10 km verderop heb je te maken met andere instellingen en andere mensen. Swv VO als schaal nemen maakt samenwerking makkelijker.

Voortgezet onderwijs

KNELPUNTEN in regio-indeling:

- RSG Brokdele in Breukelen is niet aangesloten bij een swv VO, maar valt geografisch onder swv Utrecht en Vechtstreek. Wie is hier aan zet: het schoolbestuur of het swv?
- WSNS swv Maarssen en Breukelen valt in Passend Onderwijs onder swv VO Utrecht en Vechtstreek, maar de directeur wil dat niet. Hij wil aansluiten bij swv VO Woerden, Monfoort, maar dezen vinden dat niet logisch vanwege inhoudelijke argumenten en leerling-stromen. Wie heeft hier de regie?
- Binnen het VO-verband zitten drie WSNS-verbanden. Eén heeft zijn grenzen precies op de gemeentegrenzen liggen. Heeft daardoor eigen beleid.

Afstemming zorgketen en onderwijs/ZAT

KNELPUNT:

- De ontwikkeling CJG en aansluiting ZAT's zijn vooral bestuurlijke trajecten geworden en het onderwijs is daar nauwelijks bij betrokken.
- De aanwezigheid van een ZAT zegt niets over de kwaliteit. Partijen kennen elkaar soms nauwelijks. Men werkt alleen vraaggestuurd en niet preventief. Er zijn veel goede bedoelingen, maar er is te veel bestaande structuur en te weinig visie op kwaliteit.
- Financiering van partijen die deelnemen aan het ZAT is ingewikkeld. BJZ is provinciaal; GGD gemeentelijk. Onduidelijk is in hoeverre iemand faciliteiten heeft of wil vrijmaken. BJZ zou overal in kunnen zitten, maar dat moet dan

anders worden georganiseerd. Of de financiering moet anders, of de schaalgrootte van ZAT/s moet anders worden georganiseerd. Dat is een regie- en financieel vraagstuk.

- De ontwikkeling CJG en aansluiting ZAT's zijn vooral een bestuurlijk traject geworden en het onderwijs is daar nauwelijks bij betrokken. Wat is de rol van de gemeente om aansluiting met onderwijs te organiseren? Wat kan de provincie daarin betekenen?
- Er is behoefte aan duidelijkheid: wie is waarvoor verantwoordelijk. Schoolleiding moet er verantwoordelijk voor zijn dat er een ZAT is. Gemeente neemt zijn verantwoordelijkheid heel serieus met betrekking tot zorg, maar vergeet daar het onderwijs wel eens in. Er is goede samenwerking, maar te weinig 'doorpak mogelijkheden'.
- Scholen zitten in vier verschillende gemeenten die allemaal een eigen beleid voeren. Drie gemeenten hebben een netwerk 12+ en de vierde heeft een ZAT. Het ZAT werkt efficiënter en sneller. Verschillende structuren zijn gebaseerd op oude gewoonten en gebrekkige regelgeving. Er is nu geen ZAT-wetgeving en kan formeel het BJZ niet aansturen als een kind geen zorg krijgt.
- Daar waar je gezamenlijke afspraken maakt, zal dat altijd botsen met de autonomie van de school. Vooral die autonomie is een probleem.
- Met betrekking tot passend onderwijs is een intentieverklaring geen probleem. Is als statement goed en niemand kan daar tegen zijn. Als het op samenwerkingsafspraken komt, wordt het lastiger. Men doet nu mee om het geld. Van geld wordt men enthousiast, maar visie is nog niet eens van secundair belang.
- Scholen zeggen nu dat ze geen zorgleerlingen hebben, waardoor problemen niet worden erkend en leerlingen bijvoorbeeld in de rebound terecht komen. Veel eerder preventief aanpakken. Zo wordt afstroom bijvoorbeeld nu niet als probleem gezien, terwijl dat het wel is.
- Wachtlijsten bij BJZ. Niet voor de indicatie, maar het hulpverleningstraject daarna. Bovendien is er te weinig terugkoppeling. BJZ wil van alles weten van de school, en vervolgens verschuilt men zich ten onrechte achter de privacywetgeving.
- Er moet betere taakverdeling komen tussen MW en ZAT. Het BJZ speelt geen rol. MW vormt het voorportaal voor BJZ, maar loopt tegen wachtlijsten aan bij BJZ. Datzelfde geldt voor het ZAT.
- Leerlingen die in ons swv naar school gaan komen uit grote regio's, o.a. Zuid-Holland. Dit is een andere RVC-regio. Men wil in die RVC-regio zorgleerlingen digitaal gaan overdragen van PO naar VO. Leerlingen rond Utrecht zitten in andere RVC-regio, waardoor andere onderwijskundige rapporten, andere aanmeldprocedures en nu ook nog digitale overdracht. Onze regio wil verbetering van de overdracht en overweegt aan te sluiten bij Zuid-Holland. Ook de provincie Utrecht is bezig met onderzoek naar digitaal aanmelden. Het is de vraag waar we moeten aansluiten.

OPLOSSING:

- Wetgeving ZAT's op komst waardoor duidelijkheid over regie wordt verwacht.
- Samenwerkingsovereenkomst waarin relatie CJG-ZAT wordt vastgelegd.
- Als gemeenten goed ingevoerd zijn op onderwijs, zou je op provincieniveau een samenwerking tot stand kunnen brengen waar andere gemeenten ook profijt van hebben.
- Helderheid creëren over financiering partijen binnen het ZAT.
- Per casus moet een regievoerder/casemanager worden aangewezen. Deze weet wat er moet gebeuren en stuurt aan op resultaat en goede rapportage. Dat is nu onvoldoende.
- Swv VO zit in stuurgroep CJG-ontwikkeling. De hele zorgstructuur van het swv wordt gekoppeld aan het CJG. De PCL wordt uitgebreid: coördineert 'Op de Rails', Rebound, cluster 4 en ZAT. Alle informatiestromen komen daar samen.
- ZAT het liefst zo dicht mogelijk bij de leerling. Netwerken 12+ staan verder van leerling af. Er zit één medewerker van de school in het multi-disciplinair team. Verantwoordelijkheid ligt dan bij de school.
- De gemeente wordt in de vorm van het CJG verantwoordelijk voor de juiste zorg voor de leerlingen en moet er ook voor zorgen dat er goede lijnen met de scholen zijn. Scholen willen graag dat gemeenten binnen het SWV op een lijn zitten omdat leerlingen zich niks van gemeentegrenzen aantrekken en scholen vervolgens met allerlei verschillende regelgeving te maken hebben.
- De afstemming is meer een cultuur dan een structuurprobleem. Cultuurprobleem kun je niet met structuurmaatregelen oplossen.
- Haalbare doelstellingen formuleren, bijvoorbeeld afspraken over het kwalitatieve werkgebied: wat valt er wel/niet onder je taak. Bijvoorbeeld als het gaat om reboundvoorzieningen. Leerlingen moeten in principe terug naar het regulier onderwijs, maar dit gebeurt bijna nooit. Het worden REC-leerlingen. Dit kost veel geld, terwijl je ook veel laat liggen. Je kunt je dan beter op die problematiek richten. Dan kun je de terugkeer beter goed organiseren ergens in je eigen regio.
- Voor de 12+ ontwikkeling vindt het SWV dat de CJG-structuur moet aansluiten bij de ZAT-structuur. Onderwijs is de vindplaats. Ditzelfde geldt voor de verwijzingsindex: aansluiten bij het onderwijs. Aanhaken bij de bestaande zorgstructuur, waar je dan een deel van de CJG-taken kunt onderbrengen.
- In samenwerking tussen gemeente, betrokken instellingen en onderwijs werken we aan een ZAT-convenant (met gebruik van documenten van Nji). Hierin worden afspraken gemaakt over o.a. samenwerking met BJZ. We willen van een inspanningsverplichting naar een resultaatverplichting. Doorpakken was nogal persoonsafhankelijk; moet functieafhankelijk worden. Integrale indicatie wordt gekoppeld aan de werkwijze van het ZAT. Als het dossier goed op orde is en de juiste persoon is aanwezig met het juiste mandaat, kom je een heel eind.
- 70-80% van de rebound-leerlingen gaat na drie maanden terug naar eigen school. Rebound zit in de VO-school en is 'thuis nabij'. Als rebound bij ZMOK

is ingericht zie je eerder 'over de schutting-gooi gedrag'. Goede coördinator zorgt voor preventieve aanpak.

- We zijn bezig met de ontwikkeling van een laagdrempelige bovenschoolse voorziening met een integrale aanpak met betrekking tot onderwijs en zorg. Lijn VMBO-MBO en betrokkenheid ZMOK zou hierin moeten worden gerealiseerd. Ook CJG-taken kunnen hierin worden ondergebracht. In een werkgroep binnen de gemeente zijn we bezig met een houtskoolschets en ondersteuning vanuit de provincie zou zeer welkom zijn! Vergelijkbare initiatieven zijn er in Apeldoorn en Nijmegen.
- Er draait nu een pilot waarin in een kernteam Jeugd multi-probleemgezinnen worden besproken. Het ZAT zit nu nog niet in het kernteam; dat zou na de pilotfase wel wenselijk zijn. Mogelijk wordt dit kernteam uitgebouwd naar een CJG.
- Ingezet wordt op verbinden van wat er bestaat. Geen nieuwe dingen opzetten en het onderwijs en het ZAT/onderwijs als vindplaats gebruiken.
- Digitale aanmelding en overdracht PO-VO in één systeem, waardoor geen grensproblematiek. Van bovenaf geïnitieerd en geregistreerd.
- Een goede uitwerking van passend onderwijs zou zijn als ook het speciaal onderwijs thuisnabij is. We willen graag een cluster drie voorziening in de regio.

Gemeentegrenzen en leerplicht

KNELPUNT:

- Wat is bepalend: de plaats waar de leerling woont of waar deze op school zit. Signalering vindt plaats waar leerling op school zit.
- Leerlingstromen gaan veel verder, over provinciegrenzen heen. Contacten zijn niet te onderhouden vanwege gemeente- en provinciegrenzen en personeelwisselingen. Niet alle scholen melden het als een leerling van buiten de regio langere tijd afwezig is. Leerplicht zou dit onderling moeten regelen.
- De zorgcoördinator van de school moet contact opnemen met leerplicht in andere gemeente als leerling afwezig is. Leerplicht in de schoolgemeente doet dit niet.

OPLOSSING:

- Zorg dat elk ZAT een leerplichtambtenaar heeft uit eigen gemeente die leerplicht ziet als functie en niet als persoon gebonden aan een gemeente. Als er zich een casus voordoet moet deze persoon als case-manager optreden naar gemeente waar leerling woont.
- Er zijn afspraken met ambtenaren van omliggende gemeenten dat de leerplichtambtenaar hun leerlingen meeneemt. Op agenda-uitnodiging zijn de anderen aanwezig.

Provinciegrenzen en BJZ

KNELPUNT:

- Leerlingen komen vanuit andere provincies naar school. Iemand van het ZAT heeft dan bijvoorbeeld gegevens nodig van BJZ uit die provincie. Als er een arrangement voor leerling moet komen, kan dat lastig zijn. Ook met integrale indicatiestelling ten behoeve van LGF.
- Geldt ook voor School Maatschappelijk Werk. Leerling die niet de in de regio woont wordt niks mee gedaan. Dit moet worden kortgesloten.
- Met name indicaties Jeugdzorg zijn een probleem. Alle scholen op twee na zitten in Noord-Holland. Leerlingen die naar rebound gaan worden achteraf geïndiceerd door Noord-Holland. Voor leerlingen die uit Utrecht komen, maar in Noord-Holland op school zitten wil BJZ Utrecht niet indiceren omdat ze de voorziening niet kennen. Daardoor wordt plaatsing niet gefinancierd. Het belang van de leerling gaat voor, dus bekostiging wordt nu op een andere manier geregeld. Is nog geen oplossing voor.
- Er gebeurt nog te weinig met het BJZ. In ons netwerk willen we met BJZ uitbreiden. Vroegsignalering is heel belangrijk, want concreet houden veel mogelijkheden op na het 2^e leerjaar. Als je die preventieve kant laat lopen, is er voor de zwaardere gevallen opvang genoeg in de regio. De aanwezigheid van deze voorzieningen zorgt ervoor dat mensen daar te makkelijk over denken en zich minder inzetten om preventief hulp te bieden.
- Geen zicht op omdat BJZ buiten beeld is. Leerling die bij het ZAT terecht komt en buiten de provincie Utrecht woont zou elders terecht moeten kunnen. Nu is er onvoldoende contact om dat af te stemmen.

OPLOSSING:

- Om gegevens van BJZ over provinciegrenzen te kunnen verstrekken, zou je rol BJZ's moeten opschalen naar een gremium dat daar iets over te zeggen heeft.
- Streven is dat BJZ in onze gemeente 'linking pin' is naar de andere BJZ's waar we mee te maken hebben. In het convenant wordt dit meegenomen.